ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Tomáše Kocourka a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Andrii Slyvka**, IČO 88047580, se sídlem Klukovická 1526/16, Praha 5, zast. TAL Consulting, s.r.o., IČO 07351887, se sídlem Dřevná 382/2, Praha 2, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 9. 2025, č. j. 24966/25/5300-21442-713501, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2026, č. j. 10 Af 24/2025-40,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2026, č. j. 10 Af 24/2025-40, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný shora označeným rozhodnutím (dále též „napadené rozhodnutí“) zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil šest dodatečných platebních výměrů Finančního úřadu pro hlavní město Prahu (dále jen „správce daně“), kterými byla žalobci na základě dokazování doměřena daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) za zdaňovací období červenec až prosinec 2022 a stanoveno penále.

[2] Z daňového spisu vyplývá, že žalobci byla daň doměřena z důvodu, že neprokázal oprávněnost uplatněných daňových odpočtů ve smyslu § 72 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“), vykázaných v oddílu B3 kontrolních hlášení. Nárok na odpočet žalobce uplatnil dle svého vyjádření z pořízení stavebního materiálu a nářadí, které využíval při plnění zakázek spočívajících v pomocných pracích na stavbách, které realizovala společnost Tre-Go project s.r.o. Během daňové kontroly byl žalobce vyzván, aby oprávněnost odpočtů řádně doložil pomocí odpovídajících daňových dokladů. Při jednání se správcem daně však žalobce uvedl, že daňové doklady ztratil při stěhování, jeho dodavatelé a odběratelé mu odmítli poskytnout jejich duplikáty a účetní žalobce, která mohla mít

doklady rovněž k dispozici, zemřela již v roce 2023 a na její jméno si žalobce nevzpomíná. V návaznosti na ústní jednání žalobce doložil některé daňové doklady. Správce daně zjistil nesoulad mezi součtem výše DPH uvedené na předložených výdajových pokladních dokladech a nárokované v jednotlivých daňových přiznáních žalobce. Proto jej vyzval k předložení evidence pro účely DPH ve smyslu § 100 ZDPH, která by umožnila ověřit, z jakých daňových dokladů žalobce uplatnil v jednotlivých zdaňovacích obdobích nárok na odpočet daně. Žalobce však požadovanou evidenci nepředložil.

[3] Správce daně ve sdělení ze dne 17. 12. 2024 uvedl, že žalobce sice předložil část daňových dokladů do částky 10.000 Kč včetně DPH, avšak bez evidence pro účely DPH nebylo možné ověřit, z jakých dokladů a za která období odpočet uplatnil v daňových přiznáních, ani zda nebyly odpočty uplatněny duplicitně. Částky odpočtů navíc neodpovídaly předloženým dokladům. Analýza bankovních výpisů současně ukázala minimum bezhotovostních plateb prodejcům stavebního materiálu a značné výběry hotovosti, přičemž žalobce uvedl, že některé účtenky získal od jemu osobně neznámých pracovníků. Platby tudíž nebylo možné spárovat s předloženými daňovými doklady. Správce daně proto uzavřel, že žalobce neprokázal splnění formálních podmínek pro odpočet DPH podle § 72 a § 73 ZDPH.

[4] Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že bez evidence pro účely DPH nelze ověřit nárok na odpočet vykázaný souhrnně v oddílu B3 kontrolních hlášení, který neobsahuje identifikaci jednotlivých dokladů ani datum povinnosti přiznat daň. Tento závěr platí tím spíše vzhledem k nesouladu mezi vykázanými odpočty a předloženými doklady. Nebylo tudíž možné ověřit, v jakých zdaňovacích obdobích žalobce nárok na odpočet uplatnil. K námitce, že správce daně měl stanovit daň podle pomůcek, žalovaný uvedl, že ačkoliv žalobce porušil svou zákonnou povinnost předložit v rámci daňové kontroly důkazní prostředky prokazující jeho tvrzení, bylo možné stanovit daň dokazováním. Nebylo zpochybněno celé účetnictví, žalobce pouze nepředložil primární důkazní prostředky k uplatnění nároku na odpočet. Pro stanovení daně podle pomůcek tedy nebyly splněny všechny nezbytné podmínky.

[5] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Uvedl v ní, že byly splněny podmínky pro stanovení daně podle pomůcek, žalovaný tak však nepostupoval. Rovněž namítl, že žalovaný vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, porušil ustanovení o řízení před správním orgánem a jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost.

[6] Městský soud shora označeným rozsudkem zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalobu označil za projednatelnou. Uvedl, že námitky nepřezkoumatelnosti, procesních pochybení a pochybení při zjišťování skutkového stavu jsou zcela obecné, nicméně je přesto posoudil, neboť se týkají vad, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ani jednu z nich neshledal důvodnou. Námitku směřující ke stanovení daně podle pomůcek označil za zcela konkrétní, a tudíž za řádně uplatněný žalobní bod, který shledal důvodným.

[7] Městský soud uvedl, že dle § 98 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, správce daně stanoví daň podle pomůcek, nesplní-li daňový subjekt v daňovém řízení některou ze svých povinností, v důsledku čehož nelze stanovit daň na základě dokazování. V posuzované

věci žalobce na výzvu správce daně předložil doklady, které v žádném ze zdaňovacích období neodpovídaly odpočtu nárokovanému v daňových přiznáních. Přijetí zdanitelných plnění nebylo možné ověřit ani na základě údajů z kontrolních hlášení či z potvrzení o úhradách za přijatá plnění. Proto správce daně žalobce vyzval k předložení evidence pro účely DPH ve smyslu § 100 ZDPH. Stanovenou povinnost však žalobce nesplnil. V důsledku toho nemohl správce daně ověřit, zda a v jakém zdaňovacím období žalobce uplatnil nárok na odpočet DPH z předložených daňových dokladů. Byla tudíž splněna první podmínka pro stanovení daně podle pomůcek.

[8] Dle názoru městského soudu byla splněna i druhá podmínka pro stanovení daně tímto způsobem, neboť žalobce tím, že nesplnil svou povinnost při dokazování, způsobil nemožnost stanovit daň dokazováním. Žalobce v daňovém řízení předložil doklady, které nebyly v souladu s kontrolními hlášeními a daňovými přiznáními. Kontrolní hlášení tudíž sice nepotvrzují přijetí zdanitelných plnění podle předložených dokladů, ale ani ho nevylučují. Přijetí plnění nebyly s to potvrdit ani vyvrátit odpovědi dodavatelů ani výpisy z bankovního účtu žalobce. Ve výsledku tak nebylo uskutečnění zdanitelného plnění, a tudíž ani oprávněnost nároku na odpočet, v daňovém řízení potvrzeno ani vyvráceno. Správce daně doměřil daň na základě závěru, že žalobce neunesl své důkazní břemeno, neboť nesplnil povinnost předložit evidenci pro účely DPH. Dle názoru městského soudu však měl stanovit daň podle pomůcek, neboť ve zjištěném skutkovém stavu panují rozpory o rozsahu i samotném uskutečnění přijatých zdanitelných plnění.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[9] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že řízení ve správním soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou. Žalobce shrnul žalobní námitky do pouhých dvou zcela obecných odstavců. Námitka stanovení daně podle pomůcek byla velmi obecná. Městský soud ji však posoudil značně nad rámec této obecnosti, čímž popřel dispoziční zásadu a vybočil z mantinelů soudního přezkumu.

[11] Zbylá kasační argumentace směřuje proti závěru městského soudu, že byly splněny všechny podmínky pro stanovení daně podle pomůcek, a NSS ji pro nadbytečnost nerekapituluje.

[12] Žalobce ve svém vyjádření navrhuje, aby NSS kasační stížnost zamítl. Stručnost své žaloby považuje za její přednost. Jasně v ní pojmenoval pochybení daňových orgánů. Délka žaloby není pro posouzení věci stěžejní. Stěžovatel ostatně v kasační stížnosti sám uznává, že námitka stanovení daně podle pomůcek byla v žalobě uplatněna řádně. Dále se žalobce vyjádřil k argumentaci stěžovatele týkající se možnosti stanovit daň dokazováním, což nebude NSS pro nadbytečnost rekapitulovat.

III. Posouzení kasační stížnosti

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve v návaznosti na argumentaci stěžovatele, podle nějž byla v žalobě obsažena jen velmi obecná tvrzení, která městský soud přezkoumal podstatně podrobněji, než by odpovídalo míře jejich obecnosti, zabýval tím, zda žaloba vůbec byla projednatelná.

[16] Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné.

[17] Podle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. Toto ustanovení je třeba chápat tak, že „*řízení o žalobě je ovládáno dispoziční zásadou, a je tedy na žalobci, aby vymezil rozsah soudního přezkumu a uvedl žalobní body. Soud se může zabývat jen takovými žalobními body, které žalobce v žalobě uplatnil. I kdyby snad soud viděl v rozhodnutí vady, které žalobce neuplatnil, nemůže je sám o své vůli identifikovat. Tím by překročil závazný požadavek § 75 odst. 2. Pokud soud překročí žalobní body stanovené žalobou (mimo zákonem či judikaturou stanovené výjimky) dospěje k nosnému závěru z důvodu, který nebyl uveden v žalobě, tedy v rozporu s § 75 odst. 2, jde o tzv. jinou vadu řízení před soudem dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., která bude pravidelně důvodem zrušení rozhodnutí krajského soudu, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*“ (rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2024, č. j. 7 As 268/2023-32, bod 16).

[18] Judikatura NSS se opakovaně zabývala požadavky kladenými na formulaci žalobního bodu. Rozšířený senát v rozsudku ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, uvedl: „*Ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (...). Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých ‚obvyklých‘ nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Konkretizace faktů dostatečně substancovanými žalobními body je důležitá nejen z hlediska soudu, tj. pro stanovení programu sporu a vytýčení mezí, v nichž se soud může v souladu s dispoziční zásadou pohybovat, ale má význam i pro žalovaného. Stěžejní procesní zásadou je rovnost účastníků před soudem vyjadřovaná někdy jako rovnost zbraní. Každá procesní strana by měla mít přiměřenou možnost uplatnit své argumenty za podmínek, které ji citelně neznevýhodňují v porovnání s protistranou. Provedením této zásady je potom též požadavek náležité substanciace přednesů stran: jedině tím, že strana svůj přednes dostatečně konkretizuje, umožní druhé straně k tomuto přednesu učinit vyjádření. Pokud je tvrzení jedné procesní strany jen povšechné a nekonkrétní, neví druhá strana, k čemu se má vlastně vyjádřit; tím se přirozeně snižuje i její možnost náležité procesní obrany. Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních*

nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti.".

[19] V rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, rozšířený senát NSS upřesnil, že za žalobní bod je třeba považovat „*každé vyjádření žalobce, z něhož byť i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné. Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.*" Rozšířený senát dále uvedl, že „*bude-li žaloba podaná v zákonné lhůtě pro podání žaloby obsahovat žalobní bod (body) alespoň ve shora vymezené míře konkrétnosti, vznikne vždy krajskému soudu procesní povinnost postupovat podle § 37 odst. 5 s. ř. s., tj. vyzvat žalobce k odstranění vad žaloby tak, aby mohla být věcně projednána; v popsaném případě vada spočívá v nedostatečné specifikaci žalobního bodu. Odmítnout žalobu, jak to učinil městský soud, lze jen tehdy, když ve lhůtě pro podání žaloby žalobce nepředestřel žádný takový žalobní bod, popřípadě jen natolik nekonkrétní, že žalobu nebylo možno projednat, a žalobce na výzvu soudu tuto vadu ve stanovené lhůtě neodstranil.*" Obdobné závěry vyplývají rovněž z rozsudků NSS ze dne 2. 8. 2007, č. j. 2 Azs 54/2007-42, či ze dne 28. 12. 2011, č. j. 7 Afs 37/2011-81.

[20] Judikatura tak rozlišuje 3 situace. Na jedné straně se jedná o řádně formulovaný žalobní bod, který vyhovuje výše citovaným požadavkům stanoveným v rozsudku č. j. 2 Azs 92/2005-58. Na druhé straně stojí tvrzení, která vůbec nelze považovat za žalobní bod. A na pomezí mezi těmito dvěma kategoriemi se nachází tzv. zárodek žalobního bodu, za který se považuje tvrzení, z nějž může soud v nejhrubších rysech dovodit, že žalobce považuje napadené rozhodnutí z určitých důvodů za nezákonné.

[21] Pokud žaloba neobsahuje vůbec žádný žalobní bod (ani v podobě jeho zárodku), je krajský soud povinen žalobce vyzvat k odstranění vady žaloby spočívající v absenci žalobního bodu, jenž je její esenciální obsahovou náležitostí (k tomuto postupu podrobně viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017-31, č. 3733/2018 Sb.).

[22] Pokud žaloba obsahuje pouze zárodek žalobního bodu, jenž je natolik neurčitým skutkovým vymezením žalobního bodu, že nezakládá způsobilý rámec pro přezkum napadeného rozhodnutí, krajský soud je povinen vyzvat žalobce ke konkretizaci žaloby (odstranění vady žaloby spočívající v nedostatečné konkrétnosti žalobního tvrzení); tato

povinnost soudu není omezena lhůtou pro podání žaloby, neboť na danou situaci nedopadá § 71 odst. 2 s. ř. s. Pokud žalobce vadu žaloby ve lhůtě stanovené soudem neodstraní, soud ji odmítne (viz rozsudky NSS ze dne 13. 8. 2013, č. j. 2 As 142/2012-93, či ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Ads 16/2025-48). Pokud však k odstranění vady žalobce přistoupí sice po uplynutí lhůty, ale ještě předtím, než soud žalobu odmítne, je soud povinen přihlédnout i k takto opožděnému odstranění vady (viz rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 5 Azs 149/2016-38).

[23] Zbývá dodat, že výše uvedené definice řádně formulovaného („úplného“) žalobního bodu a zárodku žalobního bodu podané rozšířeným senátem jsou poměrně obecné, přičemž záleží na okolnostech projednávané věci, konkrétní užité formulaci a kontextu jejího užití, zda bude jednotlivé tvrzení posouzeno jako řádný žalobní bod, zárodek žalobního bodu nebo jako tvrzení, jež není ani zárodkem žalobního bodu.

[24] Žalobce v žalobě předně namítl, že *„napadené rozhodnutí trpí tak podstatnými vadami, které jej činí nepřezkoumatelným, když nepřezkoumatelnost spočívá v nesrozumitelnosti rozhodnutí; skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění, vedle toho došlo k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“*

[25] Tato tvrzení nepovažuje NSS ani za zárodek žalobního bodu. Užitá formulace je pouhou parafrází vad řízení, jak jsou popsány v § 76 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s. Jedná se tak pouze o typové vymezení vad řízení, k nimž obecně může při vyřizování věcí ve správním či daňovém řízení docházet. Žalobce nespojil, a to ani v nejhrubších obrysech, tvrzené vady řízení s individuálními závěry obsaženými v napadeném rozhodnutí. Není tak vůbec zřejmé, jaká část napadeného rozhodnutí je stižena nepřezkoumatelností z důvodu nesrozumitelnosti ani v čem tato nesrozumitelnost spočívá. Dále z žalobcova tvrzení neplyne, jaký skutkový závěr přijatý stěžovatelem v napadeném rozhodnutí vyžaduje doplnění dokazování, stejně jako není jakkoliv blíže alespoň pojmenována konkrétní vada, kterou bylo zatíženo daňové řízení. Z žalobcových tvrzení nejsou seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu k jeho konkrétnímu případu, jež žalobce považoval za relevantní k tvrzené nezákonnosti napadeného rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 10. 2021, č. j. 8 Ads 215/2021-42). Lze ostatně dodat, že výše citovaná část žaloby takřka doslovně odpovídá bodu 3 odvolání ze dne 11. 3. 2025, takže vůbec nemůže reagovat na napadené rozhodnutí a průběh odvolacího řízení, v němž mohlo dojít k odstranění případných vad daňové kontroly a s ní spojeného doměřovacího řízení.

[26] Na závěru, že uvedené tvrzení nepředstavuje ani zárodek žalobního bodu, nemění nic ani to, že k vadám řízení, které by městskému soudu bránily věcně se zabývat řádně a včas uplatněnými žalobními body, by byl městský soud povinen přihlédnout *ex officio* (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, č. 2288/2011 Sb. NSS). Předpokladem toho, aby mohl městský soud přihlédnout i bez námitky k vadám řízení za podmínek vymezených v uvedeném usnesení rozšířeného senátu, ovšem je, že žaloba je vůbec způsobilá věcného projednání, tj. není dán důvod odmítnout ji podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

[27] Kromě výše citovaného textu žalobce v žalobě uvedl, že *„primárním žalobním důvodem je skutečnost, že žalovaný nepřešel na stanovení daně pomocí pomůcek, přestože dle spisového materiálu pro takovýto postup byly dány zákonné podmínky. Žalovaný, pokud setrval*

na svém závěru, co se týká především hodnocení důkazních prostředků, nejen že mohl, ale především měl stanovit daň tímto náhradním způsobem.“ Blíže tuto námitku nespecifikoval. Především neuvedl, proč konkrétně měl stěžovatel stanovit daň podle pomůcek, resp. jaké části spisového materiálu a hodnocení kterých důkazů stěžovatelem by tomuto postupu svědčily, ani jejich návaznost na příslušnou právní úpravu.

[28] NSS toto žalobní tvrzení vyhodnotil jako zárodek žalobního bodu ve smyslu výše citované judikatury, nikoliv jako řádně formulovaný žalobní bod, jak shledal městský soud v bodech 18 až 20 svého rozsudku. Je z něj totiž patrný základní obrys toho, co žalobce stěžovateli vytýká. Zároveň se však jedná o tvrzení natolik nekonkrétní, že neumožňuje přezkum napadeného rozhodnutí, neboť není zřejmé, z jakých hledisek by se měl městský soud zabývat tím, zda neměla být daň stanovena podle pomůcek, nikoliv dokazováním (k tomu viz též body [30] a [31] níže).

[29] Z výše uvedeného vyplývá, že žaloba nebyla projednatelná, neboť obsahovala pouze zárodek jednoho žalobního bodu. Trpěla tak vadou nedostatečné konkrétnosti žalobního bodu, jež bránila věcnému projednání žaloby. Důsledkem toho je mimo jiné i to, že stěžovatel nemohl vědět, jakému konkrétnímu žalobnímu tvrzení se má ve svém vyjádření k žalobě bránit a vyvracet jej. Městský soud měl žalobce vyzvat podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vady žaloby spočívající v nedostatečné konkrétnosti jediného žalobního bodu v ní obsaženého. Jestliže takto nepostupoval, a namísto toho projednal žalobu, která nebyla způsobilá věcného projednání, zatížil své řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozsudku a k níž by musel NSS přihlédnout i bez námitky (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[30] Pomine-li NSS to, že městský soud věcným projednáním žaloby, která k tomu nebyla způsobilá, a zrušením napadeného rozhodnutí na jejím základě zatížil řízení výše popsanou vadou, lze poznamenat, že provedený přezkum svojí mírou detailnosti překročil meze stanovené v § 75 odst. 2 s. ř. s. Jak uvedl rozšířený senát NSS v již zmíněném rozsudku č. j. 4 As 3/2008-78, „*míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta.*“ Přestože žalobce formuloval námitku, kterou se domáhal stanovení daně podle pomůcek, zcela nekonkrétně, městský soud provedl právní rozbor problematiky (body 38 až 42 a bod 45 rozsudku), rozebral skutkové okolnosti věci (body 43 a 44 rozsudku) a aplikoval na ně příslušnou právní úpravu, z čehož dovodil věcný závěr, podle nějž daňové orgány měly stanovit daň podle pomůcek (body 46 a násl. rozsudku). Žalobce přitom v žalobě na žádné konkrétní skutkové okolnosti ani konkrétní podklady napadeného rozhodnutí nepoukázal, natož aby uvedl, jaký význam mají z hlediska relevantní právní úpravy. Právní a skutkový rozbor provedený městským soudem šel tudíž v kontextu naprosté obecnosti žalobního tvrzení značně nad rámec zákonných mezí přezkumu napadeného rozhodnutí.

[31] Pochybení městského soudu podtrhuje i skutečnost, že stěžovatel v napadeném rozhodnutí výslovně odůvodnil, proč nebyly splněny podmínky pro stanovení daně dle pomůcek, a to v bodech 52 až 55 napadeného rozhodnutí, v nichž reagoval na obdobně obecnou odvolací námitku žalobce vznesenou v odvolání. Žalobce v žalobě nijak adresně

nereagoval na argumenty stěžovatele. I kdyby byla žaloba bez dalšího projednatelná (jakkoliv NSS shledal, že tomu tak nebylo), měl by městský soud povinnost hodnotit námitku dožadující se stanovení daně dle pomůcek prizmatem obsahu napadeného rozhodnutí. Míra podrobnosti žalobního bodu, kterou určuje i míra polemiky s obsahem napadeného rozhodnutí, předurčuje podrobnost přezkumu tohoto rozhodnutí ze strany soudu a detailnost odůvodnění rozsudku. Městský soud v tomto ohledu převzal roli stěžovatelova advokáta a odepřel stěžovateli možnost vyvrátit argumentaci, kterou zaujal městský soud až ve svém rozsudku, ve vyjádření k žalobě, které mohlo reagovat nanejvýš na „námitku“ v podobě obsažené v žalobě.

[32] S ohledem na vadu, kterou bylo zatíženo řízení o žalobě a jež přímo souvisí se závěry městského soudu ohledně splnění podmínek pro stanovení daně podle pomůcek, se NSS nezabýval podstatnou částí kasační argumentace stěžovatele, která se týká právě nesplnění podmínek pro stanovení daně podle pomůcek, resp. splnění podmínek pro stanovení daně dokazováním. Jelikož žalobce v tomto ohledu nevymezil v žalobě projednatelným způsobem důvody, pro něž považuje postup daňových orgánů, které stanovily daň na základě dokazování, za nesprávný, nevymezil ani rámec, v němž se může soudní přezkum uskutečnit. Nelze předjímat, zda žalobce v dalším řízení v návaznosti na výzvu městského soudu k odstranění vady žaloby spočívající v nedostatečně konkretizovaném žalobním tvrzení doplní své tvrzení tak, že jej bude možné považovat za řádně formulovaný žalobní bod, jímž se bude moct městský soud věcně zabývat, ani jaká konkrétní argumentace bude žalobcem doplněna. V případě, že žalobce doplní již vymezený zárodek jediného žalobního bodu do podoby řádně formulovaného žalobního bodu, umožní městský soud stěžovateli vyjádřit se k této argumentaci.

IV. Závěr a náklady řízení

[33] Vzhledem k výše uvedenému NSS v souladu s § 110 odst. 1 větou první s. ř. s. zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. je městský soud vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku. Městský soud žalobce vyzve k odstranění vady žaloby spočívající v nedostatečně konkrétním vymezení žalobního bodu postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Pokud žalobce výzvě nevyhoví, městský soud žalobu odmítne z důvodu její neprojednatelnosti. Jestliže jí však vyhoví, posoudí městský soud žalobu v kontextu tohoto doplnění zárodku žalobního bodu (viz bod [30] shora).

[34] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2026

Mgr. Tomáš Kocourek
předseda senátu

pokračování